

Klein ras met gouden randje wint in Nederland in rap tempo aan populariteit

De opmars van de jersey

Meer dan duizend jersey's verhuisden afgelopen jaar uit Denemarken naar verschillende Nederlandse melkveehouders. En de belangstelling groeit nog steeds. Pieter de Vries in Lelystad en Arnoud Ramaker in Wadenoijen melken beiden al zo'n anderhalf jaar jersey's naast holsteins. Zij zijn zo positief dat ze hun jersey-groepen uitbreiden ten koste van de holsteins.

tekst **Sjoerd Hofstee** video-impressie www.veeteelt.nl

Ruim een jaar geleden telde Nederland een kleine duizend zuivere jersey's verdeeld over dik twintig melkveebedrijven. Naar schatting zijn er begin 2015 zeker veertig bedrijven die gezamenlijk zeker tweeduizend raszuivere jersey's op stal hebben. En dat aantal groeit door. Jersey's worden geroemd om hun voerefficiëntie en tellen voor 0,7 stuks GVE mee binnen de mestwet. Dit maakt dat er meer dieren op hetzelfde aantal hectares kunnen worden gemolken. Tel daarbij op het wegvallen van het (vet)quotum per 1 april dit jaar, waardoor nieuwe melkers starten en daarbij volledige nieuwe koppels koeien aanschaffen, en de groeiende interesse in jersey's lijkt grotendeels verklaard.

'Bij ons hebben zich het laatste jaar zeker vijftig melkveehouders met serieuze interesse in het jersey-ras gemeld. Een aanzienlijk deel daarvan heeft ook al jongvee of melkgevende dieren aangekocht', vertelt Jan Hiddink van Koole & Liebrechts. Die organisatie heeft het importrecht van Deens jersey-sperma via Viking Genetics. Via diezelfde organisatie worden ook jongvee en melkgevende jersey's geïmporteerd vanuit Denemarken.

Met vraag stijgt ook prijs

Hiddink kan geen exacte getallen noemen omtrent de aankopen. Niels Jørgensen, eigenaar van Danish Jersey Export,

weet daar meer over. Zijn organisatie zoekt en verhandelt onder andere voor Viking Genetics jersey's en ziet dat de vraag enorm toeneemt. 'Het laatste jaar hebben wij ruim zevenhonderd dieren naar Nederland verkocht. Ik schat dat gezamenlijk met onze concurrenten er ruim duizend zuivere jersey's binnen een jaar naar Nederland zijn gegaan', vertelt Jørgensen. 'Gelukkig is het aanbod groot genoeg.'

Jørgensen rekent voor dat een drachtige jersey-vaars thuis geleverd nu zo'n 1400 tot 1500 euro kost voor een Nederlandse melkveehouder. Ook Jan Hiddink spreekt van circa 1500 euro, afhankelijk van aantal aan te kopen dieren, pedigree en productiepapieren van de voorouders. 'Tot een jaar geleden lag de prijs nog rond de 1200 euro', vertelt Hiddink. 'Dat de interesse in het ras zo'n vlucht in populariteit zou nemen, hadden wij ook niet verwacht.'

Insemineren met witblauw

Hiddink stelt dat de verkoop van gesekst jersey-sperma enorm stijgt. Dat geldt ook voor de populariteit van jerseykruislingen. 'Maar jersey's zijn vooral ook erg in trek bij boeren die vanaf 1 april weer willen gaan melken en die kiezen voor zuivere dieren. Deze worden dan vaak geïnsemineerd met gesekst sperma, want de afzet van de stiertjes is een bekend probleem.' De vleeskalverensector zit name-

Arnoud Ramaker: 'De jersey's vreten ook in de weide altijd door'

lijk niet te wachten op het afmesten van de erg melktypische jersey-stierkalveren. Dat laatste beaamt ook Mark Ormel, voorzitter van het Nederlands jersey-stamboek. 'Je moet als jerseyboer vaak creatief zijn om de stiertjes af te zetten, maar er zijn wel mogelijkheden. De meeste boeren ondervangen het "probleem" grotendeels door veel gesekst sperma te gebruiken en daarnaast met Belgisch-witblauwsperma koeien drachtig te maken. De jerseykoe kalft gemakkelijk af, ook van een witblauwkalf, dus dat gaat prima.'

Melkziekte wordt bij de jersey's ook vaak als een risicofactor aangeduid. Ormel, die zelf 125 jersey's melkt waarvan twee derde zuiver is, stelt dat dit goed te managen is door extra alertheid. 'De voordelen van vooral de veel hogere voereffi-

Koepon stapt over op jersey's en werkt aan groot nieuw jersey-bedrijf

Op het bedrijf van Koepon in het voormalig Oost-Duitse Mecklenburg-Vorpommeren worden sinds oktober vorig jaar 300 jersey's gemolken. Zij hebben de 250 holsteins vervangen.

Momenteel werkt het bedrijf aan een vergunning voor het melken op een andere locatie waar meer jersey's moeten komen. Hoeveel wil bedrijfsleider Jan Vos niet zeggen. In het geruchtencircuit

circuleert het aantal van duizend stuks, maar dat wil Vos niet bevestigen.

'Wij willen zelf ervaring opdoen met de jersey's. Hoe ze reageren op de rantsoenen, hoe persistent ze zijn en hoe snel ze al dan niet vervetten bijvoorbeeld', licht Vos de keuze van het Koepon-bedrijf toe. 'In Amerika en Nieuw-Zeeland vormen jersey's een kleine 15 procent van de hele melkveepopulatie. Wij denken dat het

daar in West-Europese landen ook heen groeit.'

Hoewel Vos daarmee aangeeft kansen te zien voor het kleine melk-ras, benadrukt hij niet in wonderen van jersey's te geloven. 'Je moet niet denken dat je met jersey's meteen veel meer geld gaat verdienen. Deze dieren hebben hun eigen specifieke aanpak nodig, wil je er een goed resultaat mee behalen.'

Jaap Hekman: 'Jerseys kunnen gras van natuurland prima benutten'

Jaap Hekman uit Vianen fokte twintig jaar jongvee op voor anderen. Nu start hij zelf weer met melken. Niet met holsteins, zoals hij voorheen met z'n vader deed, maar met jersey's. Vanaf half maart kalven de eerste vaarzen.

Hekman bouwt aan een veestapel van zo'n 55 tot 60 melkkoeien maximaal. 'Bij die aantallen staan de melkfabrieken niet om je te springen, heb ik gemerkt. Daarom ga ik biologisch boeren. Naast de jersey's is dit een extra nieuwe stap. Collega-boeren merken op dat vanaf dit jaar meer melk per koe heilig is. Met jersey's en via een biologische werkwijze haal je dat niet, dus verklaren sommigen mij zo'n beetje voor gek. Zelf heb ik er een goed gevoel bij.'

De nieuwe melker gelooft dat jersey's erg goed passen bij een biologische werkwijze. 'Ze vreten minder krachtvoer en kunnen gras van natuurland ook prima

benutten. Van mijn 30 hectare is 5 hectare natuurland. Bij de holsteins hoef je dat de melkgevende dieren niet aan te bieden. Daarnaast verwacht ik dat ruwvoer steeds krappere en duurder wordt in Nederland. Jersey's vreten een derde minder dan holsteins, ook dat is een voordeel.' De melk die Hekman straks levert, gaat naar Eko Holland Melk op Maat. Die verhandelt het richting verschillende biologische verkazers. Nadelen van de jersey's zijn volgens de nieuwbakken melkveehouder de extra gevoeligheid voor melkziekte en de afzet van stierkalveren. 'We gaan extra mineralen in de droogstand voeren, dat moet de melkziektedruk tackelen. Verder raadpleeg ik mijn voerspecialist volop.'

Voor de afzetproblemen van de kalfjes bedacht Hekman ook een aanpak. 'Ik ga met een Belgische witblauwe dekstier werken. Zo raak ik de kalveren voor de

mesterij wel kwijt. Als biologische boer mag ik 10 procent van mijn kalveren gangbaar aankopen. Dat doe ik dan ook. Gesekst sperma mag een biologische melkveehouder niet gebruiken, dus die optie vervalt voor mij.'

Het aankopen van dieren bleek voor Hekman een zoektocht. Uiteindelijk slaagde hij door het jongvee van een stoppende Vlaamse veehouder te kopen en van een Nederlander die uit Tsjechië terugkwam en daar jersey's molk. In de stal staat een DeLaval-melkrobot klaar voor gebruik. 'Heel bewust heb ik gekozen voor dit type met losse bekken, waarmee ook diepe, laag bij de grond hangende uiers gemolken kunnen worden. Door het formaat van de jersey's heb je daar wel rekening mee te houden.'

Jaap Hekman: 'Ruwvoer wordt krappere en duurder, mede daardoor past de jersey ook steeds beter'

ciëntie wegen ook makkelijk tegen dat probleem op.'

Positief weidedrag

Arnoud Ramaker uit Wadenhoijen is inmiddels ook overtuigd van de kwaliteiten van de jersey's. Samen met Hielke en Hanny de Rooij melkt Ramaker een koppel van 140 melkkoeien. Sinds een jaar zijn negen daarvan zuivere jersey's. 'Deze zijn allemaal drachtig en daarnaast zijn negen holsteins drachtig van jerseyembryo's. Ook hebben we nog acht stuks jongvee lopen. Het merendeel komt uit Denemarken, een paar dieren uit Duitsland.'

De jerseyvaarzen scoren gemiddeld een lactatiewaarde onder de 100, maar toch is Ramaker erg tevreden. 'De verwachting op de mpr-uitslag wordt elke keer omhoog bijgesteld. Die is namelijk op holsteins gericht en houdt geen rekening met de hoge gehalten van de jersey's. De productie van de hoogste dieren ligt nu rond de 7000 kg melk met 4,2% eiwit en 5,6% vet. Daarbij vreten ze twee derde aan krachtvoer ten opzichte van de holsteins. Wij passen ook volop weidedrag toe en daarbij vallen de jersey's ook positief op. Ze vreten altijd door, terwijl de holsteins bij minder weer voor het hek gaan staan.'

Ramaker en De Rooij investeerden niet alleen in het 'gewone' melken, maar ook in hoogwaardig fokmateriaal. Een aantal dieren is drachtig van embryo's uit Violet, de moeder van Semex' hoogste jer-

krachtvoer en hooi de ingrediënten zijn. Anderhalf jaar geleden startte het bedrijf en kocht de jersey's in Denemarken. 'Om te testen hoe goed de jersey's met het Kempensysteem omgaan, zijn we eerst voor dit aantal gegaan, vertelt De Vries. 'Nu blijkt dat de jersey's het super doen. Ze vervetten niet en worden makkelijk drachtig. Bijna allemaal kalven ze een maand eerder dan vorig jaar, omdat ze direct drachtig werden na een inseminatie. De jersey's produceren gemiddeld 7800 kg melk in 305 dagen met 5,80% vet en 4,17% eiwit. De holsteins geven 10.052 kg met 3,85% vet en 3,52% eiwit. In januari betekende dat dat de jersey's goed waren voor een melkprijs van 41 cent en de holsteins voor een melkprijs van 31 cent.'

De Vries berekende daarbij dat de kosten voor ruwvoer en krachtvoer bij de jersey's 15 cent bedragen en bij de holsteins 19 cent. Dat maakt dat de jersey's gemiddeld 2 euro per dag opleveren aan saldo. Omdat De Vries en Elsenga nu alleen nog met jonge koeien werken, komt melkziekte ook niet voor. Jersey's zijn er gemiddeld gevoeliger voor, maar daar zit De Vries niet over in. 'Op dit systeem vervetten ze niet, daar wijst alles op. Dat maakt het risico op melkziekte veel kleiner. Bovendien, ook van de boeren die alleen holsteins melken, zijn er genoeg die bij veel koeien melkziekteproblemen hebben. Begrijp me goed, ik melk graag holsteins, maar jersey's leveren gewoonweg meer saldo op.'

Helemaal over op jersey's

Omdat de jersey's de holsteins in koersaldo verslaan, zetten De Vries en Elsenga het komende jaar in op meer jersey's melken. 'We houden al meer jersey-jongvee aan en kopen er een aantal dieren bij. Over een paar jaar verwacht ik dat hier alleen nog maar jersey's lopen.' Dat aankopen verzorgt De Vries zelf. Met de toenemende populariteit is hij ook in de handel van levende jersey's gestapt. 'Het laatste half jaar heb ik zo'n 300 stuks vee naar Nederland geïmporteerd voor Nederlandse melkveehouders.' Mede om de handel zetten De Vries en Elsenga de deuren op 5 maart open voor belangstellenden. In samenwerking met Koole & Liebrechts organiseren ze een zogenoemde profiel dag. 'Je hoort wel vaker positieve of negatieve verhalen over jersey's ten opzichte van holsteins', licht De Vries de keuze voor de profiel dag toe. 'Hier lopen beide rassen echt in dezelfde stal en op hetzelfde rantsoen. Dat is dus de eerlijkste vergelijking. Die willen we anderen ook graag tonen.' |

seystier Vivaldi. Diamond Genetics heeft interesse in eventuele stieren uit die combinatie. Daarnaast loopt er onder meer een Tequiladochter uit Kendra, de bekende kampioenskoe van Manfred en Andrea Uhrig, uit het Duitse Sulzbach. De fokkerijkansen en de hogere koersaldo's maken dat de firma meer jersey's gaat houden. Op termijn wil ze in totaal 180 koeien melken: zestig holsteins, zestig kruislingen en zestig zuivere jersey's. 'Met de zuivere groepen fokken we dan door, de kruislingen melken we en insemineren we met Belgisch witblauw. Het heterosiseffect pakken we zo wel mee.

Dat effect is na de eerste kruising grotendeels verdwenen en de zuivere dieren doen het ook goed. De voordelen van het jerseyras pakken minstens zo goed uit als we hadden gehoopt.'

Koersaldo 2 euro per dag hoger

Pieter de Vries uit Lelystad heeft net als Ramaker anderhalf jaar ervaring met jersey's melken. Hij werkt als bedrijfsleider op het bedrijf van Jan Willem Elsenga, waar 33 jersey's bivakkeren. Deze lopen in de stal apart van de 55 holsteins. Beide groepen worden gevoerd volgens het Kempensysteem, waarbij onbeperkt

Pieter de Vries: 'Jersey's leveren een hoger saldo op'

